

φθαλμῶν. Μάλιστα, νέος σύζυγος, ἄξιος κληρονόμος διασῆμου οἰκογενείας θὰ εἶναι ἐκεῖ, πλησίον αὐτῆς, συρομένης ὑπ' ἄρματος ταχέως ἐν τῷ μέτῳ τῶν Παρισίων ἐκείνων, περὶ ὧν ἀκούει τοιαῦτα θαύματα διαθρυλλούμενα! Τὸν μὲν χειμῶνα αἱ ἡδοναὶ τῆς αὐλῆς μὲ τὴν πολυτελείαν τῆς, τὸ δὲ θέρος ἡ διαμονὴ ἐν οἰκίᾳ εἰς ἐξοχὴν μὲ τὴν φυσιοκρατικὴν θεραπείαν! . . .

Ὡ! μάλιστα! οὐδενὸς τούτων θὰ ἔχη ἔλλειψιν. Ἡ δνειροπόλησις αὐτῇ, τὰ σχέδια ταῦτα μέλλουσιν ἐντὸς ὀλίγου νὰ πραγματοποιηθῶσι. Πῶς! μεταξὺ τοῦ ἐκλεκτοῦ ὄλης τῆς ἀλλοδαπῆς εὐγενείας τῆς συσσωρευμένης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Λόρδου Οὐελιγκτῶνος, πρὸξενὸς τις Γερμανός, νέος τις Λόρδος δὲν ἤθελεν ἐνατενίσει τὰ βλέμματά του πρὸς τὴν κληρονόμον τοῦ δνόματος τοῦ δὲ-Σιμεκὺρ, καὶ δὲν ἤθελε νομίζει ἑαυτὸν εὐτυχῇ, ἐὰν συμμερυσθῇ μετ' αὐτῆς τὴν τύχην του καὶ τὴν τάξιν του. Ὡ! ἐὰν ἦτον ἐκεῖνος ὁ νέος εἰκοσιπενταετής λοχαγός, ὅστις πανταχοῦ τὴν ἀκολουθεῖ, τὸν ὁποῖον συνήνησε δις εἰσέτι χθές, καὶ τὸν ὁποῖον ἀναμριβόλως θὰ ἴδῃ μετὰ ὀλίγῃς ἡμέρας εἰς τὸν χορὸν, τὸν ὁποῖον διδὲι ὁ Ἐπαρχος! . . .

Τοιοῦτοι ἦσαν εἰσέτι οἱ διαλογισμοὶ τῆς παρθένου, δις περὶ τὰ χαράγματα εἰσῆλθεν ἡ μήτηρ τῆς ἡσύχως μετὰ τοῦ ἱατροῦ.

Οὗτος παρετήρησεν ἐν σιωπῇ τὸν σφυγμὸν τοῦ ἀσθενοῦς, ἔθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοῦ στήθους του· ἔπειτα ἀφ' οὗ ἐπληροφορήθη περὶ τῶν συμπτωμάτων τῆς νυκτός,

— Ὁ νέος κύριος ἐσώθη, εἶπε, καὶ θὰ ἱαθῇ, καθόσον ἡ ἀσθενὴς αὐτοῦ κράτις τὸ ἐπιτρέπει· φθάνει μόνον νὰ μὴ πράξῃ τὴν παραμικρὰν ἀτοξίαν κατὰ τὴν ἀνδρῶσίν του, ἥτις θὰ ἦναι μακροχρόνιος.

— Καὶ ἡ μήτηρ του; ἡ μήτηρ του δύναται νὰ εἰσέλθῃ ἄνευ κινδύνου; ἠρώτησε μετ' ἀγωνίας γυνὴ τις ἱσταμένη ἐντρομος ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ, καὶ προσηλούσα εἰς τὸν ἱατρὸν βλέμματα περιμένοντα παρ' αὐτοῦ τὴν ζωὴν ἢ τὸν θάνατον.

— Μάλιστα, κυρία, φθάνει μόνον νὰ προκαταληφθῇ ὁ ἀσθενὴς περὶ τούτου μετὰ πολλῆς προφυλάξεως.

— Ἐγὼ ἐπιφορτίζομαι τοῦτο, εἶπεν ἡ Ἀθηναίς, εἰσερχομένη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Σαμουήλ.

Ἀμέσως μετὰ τοῦτο ἀνεράνη, καὶ ἔκαμε νεῦμα εἰς τὴν κυρίαν Δουβοῦ, ἥτις, ἐλθοῦσα, ἐγονυπένησε παρὰ τῇ κλίνῃ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς.

Ὁ Σαμουήλ ἔσφιγξε τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς του καὶ τὴν ἔφερεν εἰς τὰ χεῖλη του· διότι ὑπάρχουσιν αἰσθητά, τὰ ἑποῖα οἱ ἀνθρώπινοι λόγοι εἶναι ἀνίκανοι νὰ ἐκφράσωσι, καὶ τὰ ὅποι, καὶ τοι μέγιστα, ἐκφράζει μία μόνη σύνθλιψις.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ, ὑπὸ Λ. Παπα-Ἰωάννου.)

(ἐκολουθεῖ)

ΗΘΙΚΟΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ.

(Ἐκ τοῦ πολιτικοῦ ἐγχειριδίου τοῦ K. V. Guichard).

Ἦτο δὴ οὗτος ὁ ἥλιος ἐν ὄλῃ τῇ λαμπρότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ αὐτοῦ. Οἱ λόφοι καὶ τὰ δάση ἐπὶ οὐρανῷ φλογώθους σκιαγραφούνταν, αἱ ὑπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου παραγόμεναι σκιαί ἐξαλείφονταν βαθμὴν δὴν τὸ γλαυκὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποβάλλεν τὰς λάμψεις του, καὶ διαυγάζει ἀόριστον, διὰ τοῦ ἐλάφρου καλύμματος τῆς ἐσπέρας, τῶν πρώτων ἀστέρων τὸ σελάγισμα.

Διατὶ θακρύνουσιν οἱ ὀφθαλμοί μου; διατὶ ἡ ἐξαλλος αὕτη τῆς ψυχῆς μου εὐφροσύνη, ἡ μεταφέρουσα με πέραν τῶν κοινῶν ἡδονῶν καὶ θλίψεων τῆς ζωῆς;

Μὴ ἡ θεωρία τοῦ παντός συσχετίζει ἡμᾶς μετὰ Νοός τιος ὑπερίπτου; μὴ διὰ τῆς θαυμασίας ἀρμονίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου, δέδωται εἰς ἡμᾶς νὰ διῶμεν μὲν τὸν μέλλοντα ἡμῶν προορισμὸν;

Περιστοιχίζεσθαι ὑπὸ ἀντικειμένων, μαρτυροῦντων Νοῦν τινα τὰ πάντα διαπόντα. Τὸ φυτὸν ἔχει ρίζας καὶ φύλλα, διατρέφοντα αὐτὸ ἐκ τῆς ἱκμάδος τῆς γῆς καὶ τῶν ἀτμῶν τοῦ ἀέρος, ἄνθη ἐν οἷς τελεῖται ἡ γονυμοποίησις τῆς σπορᾶς· ὀπώρας ἡ κόκκους ἐξασφαλίζοντας τὴν ἀναδύσασιν του. Τίς πιστεύει ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει σκόπιμον μετὰ τῶν διαφορῶν τούτων μερῶν τοῦ φυτοῦ καὶ τῶν ἐνεργειῶν, ἃς ἐκτελοῦσι. Δὲν ἔγεινεν τὸ στόμα ἡμῶν ἵνα ἐσθίῃ, τὸ οὖς ἡμῶν ἵνα ἀκούῃ, οἱ πόδες μας ἵνα ὁδεύωμεν καὶ τὰ ὄμματα μας, ὁ θαυμαστός κύτος μηχανισμός, ἵνα βλέπωμεν; Αὐτῶν τῶν πηγῶν τὸ ὀρμέμευτον, δι' οὗ διδασκονται νὰ κατασκευάζωσι τὰς σωλαῖς των δὲν ἐδόθη αὐτοῖς ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παρέχωσι καταφύγιον εἰς τοὺς νεοστούς των; Ἀρθεῖν τῇ φορᾷ ὁ δρόμος τῶν ἀστέρων, οἵτινες ἐπαρμένονι κατὰ μυριάδας εἰς τὸ στερίωμα δὲν συγκρούονται, καὶ τὴν τροχίαν αὐτῶν διανύουσιν μετ' ἀπαραιοῦτου ἀκριείας;

Ὡ! πάντα τὰ φαινόμενα ταῦτα δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα τυχαίου τιος συνδυασμοῦ· μαρτυροῦσι πασιδόλως τέλος τι, σκοπὸν τινα, Νοῦν. Ὁ ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἀμφιβάλλει περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ νοός, δὲν θέλει ἀναγνωρίσει τὸν Νοῦν εἰς τὰ ἔργα τῆς φύσεως, τοσοῦτον θαυμασιῶς ἀνωτέρα τῶν ἰδικῶν του, καὶ εἰς τὴν τάξιν τοῦ παντός, τοῦ ὁποῖου αὐτὸς ἀτιμὸν τι μόνον εἶναι ἀδιόρατον;

Ἡ προσεγγάρουσα τοῦ παντός Νόησις ὀλική τις ἄρα ἡ αὐλός ἐστι; ἐκτὸς τοῦ κόσμου εὐρίσκεται, ἡ συνίστησι μέρος αὐτοῦ, διακεχυμένη εἰ πᾶν μέρος τῆς ὕλης, ἡ συνεχομένη τῷ παντί, ὡς ἡ ψυχὴ ἡμῶν τῷ σώματι; Πολλὰ τῶν ζητημάτων τούτων θέλουσι μείνει ἄλυτα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἀλλὰ τὸν ἀνώτατον Νοῦν δυνάμεθα νὰ σπουδάζωμεν εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ.

Πάντα, ἐν τῇ φυσικῇ τάξει, φέρουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ σοφίας καὶ τῆς μεγαλειότητος. Ἡ φαντασία ἡμῶν, ὅσον καὶ ἂν ὑψωθῇ, ὅσα θαυμάσια ἐπὶ θαυμασιῶν σωρεύσει, θέλει μείνει πάντοτε κατωτέρα τῆς πραγματικότητος. Ἀνέλθετε εἰς τὰς κορυφὰς τῶν ὀρέων, ἐνώπιόν σας ἐπιτιδοῦνται οἱ βουνοί, οἱ Χει-

μῶνες, αἱ πεδιάδες, αἱ βλαστήσεις ἐκτείνονται ὡς εὐρύ-
χωρὸς τις πεσὸς, διατεμνόμενος ὑπὸ τῶν ποταμῶν
καὶ τῶν ῥυάκων, τὸ ὅμμα θαυρύνει τὰς μεγαλοπρε-
πεῖς πόλεις, περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας, ἀλλ' ἡ
ἀπέραντος αὕτη πεδιάς εἶναι σημειῖον τι ἐλάχιστον
μόνον τῆς ἡμετέρας σφαίρας, τὰ ὅρη ταῦτα τὰ χιο-
νοσκεπῇ, τὰ περιστεφόμενα ὑπὸ νεφῶν καὶ φέροντα
εἰς τὰ σπλάχνα τῶν βαθείας κοιλάδας, ἐσκαμμένας ὑ-
πὸ ὀρμητικῶν χειμάρρων, εἶναι ἀνεπαίσθητός τις κη-
λὶς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς.

Ἡ γῆ, ἡ τοσοῦτον εὐρεῖα εἶναι ὥσπερ κόκκος ἄμμου
ἐνώπιον τοῦ ἡλίου, καὶ ἡ περιστροφή αὐτῆς ἐκ 200
ἑκατομμ. λευγῶν περὶ τὸν ἀστέρα τοῦτον, δὲν πλησιάζει
τὰς ὑπ' ἄλλων πλανητῶν διατρεχομένας ἐκτάσεις.
Ἄς πολλαπλασιάσωμεν πᾶν τὸ ἄπειρον τοῦτο τοῦ
ὁρατοῦ κόσμου μας, καὶ οὐδὲ εἰς ἀνάλογόν τι πολλοστί-
μιον τοῦ πραγματικοῦ κόσμου θέλομεν φθάσει,
διότι πέραν τοῦ κόσμου καὶ τῆς ἐκτάσεως ἄλλος κό-
σμος καὶ ἄλλο ἄπειρον ἐκτείνεται. « Εἶναι σφαῖρα τις
ἀτελεύτητος, λέγει ὁ Πασχάλης, ἥς τὸ κέντρον ὁ
πάρχει πανταχοῦ, οὐδαμοῦ δὲ ἡ περιφέρεια ».

Τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως φθάνει μόνῃ ἡ τῶν ἔρ-
γων αὐτῆς σοφία. Ἀπὸ τῆς ἀμετακινήτου τάξεως τῆς
ὕδρογειοῦ σφαίρας ἐν τῇ διττῇ αὐτῆς κινήσει, τῇ πα-
ραγωγῇ τὸν ἐνιαυτὸν, τὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ τὰς
ἡμέρας, ἀπὸ τοῦ φωτός, τοῦ πληροῦντος ἐν ῥοπῇ ὁ-
φθαλμοῦ τὴν γῆν ἡμῶν διὰ τῆς λαμπρᾶς ἀπαυγάσεως
τοῦ, τὰ πάντα, μέχρι τοῦ ἀθανοῦς κάλυκος, ὃν βλέ-
πομεν, μετὰ τὴν πτώσιν τῶν φύλλων, διασώζοντα,
κατὰ τῆς δυσκρασίας τοῦ χειμῶνος, τὸν σπέρων
νέας χλόης, τὰ πάντα λέγομεν μαρτυροῦσι τὴν πρό-
νοιαν Νήσεως ἀνεξαντήλου.

Ἡ φύσις, ἥτις εἶναι τοσοῦτον θαυμαστή τὴν σο-
φίαν ἐν τῷ ὕλικῳ κόσμῳ, δὲν δύναται νὰ ᾔῃαι ἡ
διότροπος καὶ ἀνόητος ἐν τῷ ἡθικῷ. Ἡ διανοητικὴ
ζωὴ, ἐν τῇ διαδοχῇ τῶν φαινομένων αὐτῆς, δὲν ἀμοι-
ρεῖ συνδέσμου καὶ ἁρμονίας, καὶ ἐνώπιον αὐτῆς ἀνοί-
γεται τὸ ἀτελεύτητον στάδιον τοῦ ἀπείρου.

Τὰ στενὰ ὅρια τῆς παρουσίας ζωῆς δὲν εἶναι τὰ
τῆς ὑπάρξεώς μας· ἀποθνήσκοντος τοῦ σώματος, δὲν
συναποθνήσκουσι τὰ πάντα, καὶ πέραν τοῦ τάφου διώ-
κομεν πάντοτε τὴν ὁδὸν τῆς τελειοποιήσεως, τὴν ὁ-
ποῖαν ἔχομεν νὰ διατρέξωμεν, χωρὶς ποτε νὰ φθά-
σωμεν εἰς τὸ τέρμα αὐτῆς. (*)

Οὐδὲν τῶν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποθνήσκει, καὶ εἰς τὸν
παγκόσμιον στρόβυλον τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ὄν-
των, μόνῃ μεταβολῇ τις καὶ τροποποιήσεις ἐπισυμ-
βαίνει. Τὸ χρῶμα, ὡς λέγουσιν οἱ φυσικοὶ, δὲν ἐνυ-
πάρχει εἰς τὰ ἀντικείμενα, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ὀφθαλμῶν
μας, ὑποκειμένων εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ φωτός. Τὸ
αὐτὸ καὶ ὁ θάνατος, ὅστις δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ εἰς τὴν
ἐντύπωσιν τῶν αἰσθήσεων μας καὶ τοῦ πνεύματός
μας, ἅτινα δὲν ἔχουσιν ἀρκούσαν λεπτότητα, ὥστε

ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ἀτελεύτητον διαδοχὴν τῶν τῆς
φύσεως μεταμορφώσεων.

Ἐὰν ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων περιωρίζετο ἅπασα εἰς
τὰς φυσικὰς αὐτοῦ ἐντυπώσεις, ἔαν αἱ θλίψεις
καὶ αἱ ἡδοναὶ τοῦ, οἱ φόβοι καὶ αἱ ἐλπίδες τοῦ, ἔαν
δλαὶ αὐτοῦ αἱ παθήσεις (affections) ἀνήγοντο εἰς συ-
ναισθήσεις καὶ εἰς τέλος κατὰ πάντα σωματικὰ, οὐκ
τῇ τελευτῇ τοῦ σώματος, ἐτελεύτων καὶ τὰ πάντα
κατὰ τὴν ὑστάτην ἡμῶν πνοήν· ἡ ἡθικὴ ζωὴ, ἐν ἣ
οἰκεῖ ἡ ἀνθρωπίνη ἀτομικότης ἤθελεν εἶσθαι ἄνευ
σκοποῦ, καὶ ἐξηφανίζετο δι' ἑλλειψίν στοιχείων.
Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ λύρα, ἥτις συγκινεῖ τὴν καρ-
δίαν δι' ἡθονικῶν ἢ θλιβερῶν, τρυφερῶν ἢ ὀρμη-
τικῶν ἀνκρούσεων, ὅταν συντριβῇ μένει ἀπλή τις
ῦλη, στερουμένη ἁρμονίας καὶ δυνάμεως, ἀλλ' ἡ λύ-
ρα ἥτο ὄργανον ἀλλότριον τῶν ὁποίων ἐξέφρασεν
αἰσθημάτων· ἥτο γλῶσσα τῆς διανοίας καὶ ἔχρησι-
μευσεν εἰς τὴν ἐξηγήσιν αὐτῆς· ἀλλ' ὅταν συντριβῇ
καὶ ἐγένετο ἄφωνος, ἡ διάνοια, ἡ ἰδέα ἐπέζησαν
αὐτῆς. (*)

Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀναπτυσσομένη διὰ τῶν
παραγομένων αὐτῇ ἐκ τῶν αἰσθήσεων ἀναφορῶν μετὰ
τοῦ φυσικοῦ καὶ διανοητικοῦ κόσμου, ἀναπαύεται οὐ-
σιωδῶς εἰς τάξιν ἰδεῶν καὶ παθήσεων ξένων πρὸς
τὰς σωματικὰς συναισθήσεις· τούτων δ' οὕτως ἔχον-
των, διατῖ νὰ μὴ παραταθῇ πέραν τοῦ ὁρίου, ἐνθα
αἱ συναισθήσεις αὐταὶ λήγουσιν;

Ὁ δίκαιος φέρεται εἰς τὴν καταδίκην. Ἐπικεινται
κατ' αὐτοῦ τὸ πῦρ, ὁ σίδηρος καὶ ὁ δῆμιος. Τὰ
μέλη τοῦ ἐσπαραγμένα καὶ συντεθλασμένα, ἐπά-
γουσι σκληρὰν καὶ βραδείαν τὴν ἀγωνίαν. Μία λέξις,
ἐν σημείον τοῦ μάρτυρος ἤθελεν ἀπαλλάξει αὐτὸν
τῶν βασανιστηρίων, ἀλλ' οὕτως μένει πιστὸς εἰς
τεὺς φίλους τοῦ, εἰς τὴν δοξασίαν τοῦ, καὶ κατα-
στρέφουσι μὲν αὐτοῦ τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν κλονίζουσι
τὴν ψυχὴν. Ἡ ἀρχὴ τῆς θελήσεως ταύτης, εἶναι ἄ-
ραγε ἐν τῷ σώματι; ἀντελεῖ ἐν αὐτῷ τὴν ἰσχύον
τῆς, ἐνῷ αὕτη καταπνίγει τὸ ὁρμέμφυτον καὶ τὴν
κραυγὴν τῆς σαρκός; Ἐὰν λοιπὸν ἡ θέλησις θρι-
αμβεῖ κατὰ τῆς σωματικῆς φύσεως, ἄρα δὲν ὑ-
πόκειται αὐτῇ· δεδοται οὕτῃ νὰ ᾔῃαι ἐκτὸς τῆς τε-
λευταίας ταύτης καὶ ἄνευ αὐτῆς.

Ὁ Σωκράτης πίνει τὸ κώνειον. Τὸ φάρμακον κυ-
κλοφορεῖ εἰς τὰς φλέβας τοῦ, χωρὶς ν' ἀλλοιωσῇ
τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς τοῦ (**). Κατασιγάει ἐν τῇ

(*) Ὡς ἡ μὲν ἁρμονία ἀόρατόν τι καὶ ἀσώμα-
τον καὶ πάγκαλόν τι καὶ θεῖον ἐστὶν ἐν τῇ ἡρμο-
σμένῃ λύρᾳ, αὕτη δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ σώματά
τε καὶ σωματοειδῆ καὶ σύνθετα καὶ γαιώδη ἐστὶ καὶ
τοῦ θνητοῦ συγγενῆ. κ. τ. λ. (ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ).
(Σ. Μ.)

(**) ΦΑΙΔΩΝ. Καὶ μὴν ἐγωγε θαυμάσια ἔπαθον
παραγενόμενος· οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα με ἀν-
δρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἶσθαι. Εὐδαίμων γάρ μοι ἀ-
νὴρ ἐφαίνετο, ὃ Ἐχέκρατες, καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῶν
λόγων ἀδεῶς ὡς καὶ γενναίως ἐτελεύτα. . . Καὶ ἅμα
ὥρεξε τὴν κύλικα τῷ Σωκράτῃ· καὶ δὲ λαβὼν καὶ
μάλα ἴλεως, ὃ Ἐχέκρατες, οὐδὲν πράξας, οὐδὲ δια-
φθείρας, οὔτε τοῦ χρώματος, οὔτε τοῦ προσώπου
μάλα εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιε. ΠΛΑΤΩΝΟΣ
ΦΑΙΔΩΝ. (Σ. Μ.)

(*) Ὅποτε δὲ τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν,
ἄλλο τι ψυχὴ, εἰ ἀθάνατος τυγχάνει οὕσα καὶ ἀνώ-
λεθρος ἀνείη; — Πολλὴ ἀνάγκη. — Ἐπιόντος ἄ-
ρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἀνθρώπον, τὸ μὲν θνητὸν, ὡς
εἶπεν, αὐτοῦ ἀποθνήσκει, τὸ δ' ἀθάνατον σὼν καὶ ἀ-
διάφθορον εἴχεται ἀπὸν, ὑπεκχωρήσαν τῷ θανάτῳ.
ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΙΔΩΝ. (Σημ. Μ.)

καρδιά τῶν φίλων του τὴν μνησικακίαν κατὰ τῆς ἀδικίας, ἥς γίνεται θῆμα. Ἐνισχύει αὐτοὺς εἰς τὴν ἀγάπην τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τὴν λατρείαν τῆς ἀρετῆς. Δεικνύει αὐτοῖς πέραν τῆς σκληρᾶς πλάνης καὶ τῶν θλίψεων τῆς παρούσης ζωῆς μέλλον μεγαλείου καὶ μακαριότητος. Ὁ σοφὸς ἐκπνέει, ἀλλ' ἡ διάνοια αὐτοῦ, ἡ περιλαμβάνουσα τὸν κόσμον, τὸ μέλλον καὶ τὴν ἐπιστήμην δὲν εἶναι προσδεσμένη εἰς ὀργανισμὸν σωματικόν, οὗ ἡ αἰσθητικότης περιορίζεται εἰς τὴν ἀφὴν τῶν αἰσθητηρίων. Ἡ ἰσχυρὰ ἐκείνη συμπαθεία, ἡ μεγαλύνουσα τὸν κύκλον τῆς ὑπάρξεως του δὲν σβέννυται μετὰ τὴν περιφίλτον ταύτης αἰσθητικότητα, ἥτις τὴν καταπολεμεῖ, καὶ ἥτις παρεμποδίζει τὴν ὁρμὴν τῆς· περιέχει αὕτη ἅπαντα τὰ στοιχεῖα ζωῆς πλεόν ευρυχώρου, καὶ πλεόν ἀσπίλου. Ὁ σοφὸς ζῇ πάντοτε ἐν τῇ ἀνθρωπότητι, ἐν τῷ μαγικῷ συνδέσμῳ τῶν φαινομένων τῆς φύσεως, ἐν τῇ ὑπερτάτῃ νοήσει, ἐν τῇ τελειοποιήσει τοῦ ὄντος του.

Ἡ ἰδέα τῆς ἐλευθέρσεως φεύγει ἡ κυριεύει τὴν φαντασίαν μας κατὰ τὴν ἐποψίν, ὑπὸ τὴν ὅποιαν παριστᾶται εἰς τὰ ὄμματα ἡμῶν ὁ θάνατος. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλήρης δυνάμεων, σκέπτεται, διαλογίζεται πλεῖστα σχέδια καὶ ἐνθυμήσεις, πολυειδεῖς στοργαὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὑποκινουῖσι καὶ ὑποθερμαίνουσιν, ἀλλὰ ἀστράπτει τὸ ξίφος, καὶ τὰ πάντα ἐτελείωσαν μετὰ σταγόνας τινος αἵματος, μετὰ τελευταίαν τινα ἐκπνοὴν δὲν μένει ἄλλο τι πλεόν, εἰμὴ ψυχρὸν πτώμα, μέλλον μετ' ὀλίγον νὰ γένῃ βορὰ τῆς σήψεως. Ἀγανακτεῖ τὸ πνεῦμα ἡμῶν ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μεταβάσει.

Ἀλλ' ἰδέτε ἄνθρωπον κατατρυχόμενον ὑπὸ νοσημάτων. Ἡ ἀταξία τῶν ὀργάνων του ἀτονίζει, διαφθείρει τὸ λογικόν του, ἡ παντελής δὲ αὐτῶν ἀποσύνθεσις θέλει μεταβάσει αὐτὰ εἰς τὰς ὑψηλὰς χώρας τῆς ἀθανασίας καὶ τῆς θεωρίας. Ἐν μέσῳ τῆς θλιβερᾶς πραγματικότητος, τῆς περιστοιχιζούσης τὸν ψυχρὸν βραχίοντα, τοιαύτη λαμπρὰ ἀποθώσεσι φαίνεται χειμερινή, καὶ ἡ φαντασία δυσχαραίνει νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποθνήσκει ἐξ ὁλοκλήρου.

Ἀλλὰ τῆς φαντασίας ἡ ἐντύπωσις πρέπει νὰ ὑποχωρήσῃ ἐνώπιον τῆς ἰσχύος τοῦ νοῦς, διότι, πῶς νὰ ὑποθέσῃ τις, ὅτι πᾶν ὅ,τι μέγα, πᾶν ὅ,τι γενναῖον ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτι εἶναι ἀπάτη καὶ ὀραρὶ ὅτι ἡ μόνη ἡθικὴ ἐξήγησις τοῦ παντός εἶναι πλάνη! Ἡ ἀνθρωπότης, ὅποιαν τὴν ἐπλασεν ἡ Πρόνοια ἤθελεν εἶθαι λοιπὸν τότε ἡ μονήρης καὶ ἐγωϊστικὴ ὑπαρξίς τῶν ἀνθρώπων, ἄνευ καθηκόντων, ἄνευ σκοποῦ καὶ μέλλοντος, διωκόντων δὲ παντὶ σθένει τὰς ὑλικὰς τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις; ἢ δὲ ἀνθρωπότης, ἡ τυχαία καὶ ἀκανόνιστος, — τὸ νὰ ζῶσι· εἰ ἄνθρωποι βίον ἀμοιβαιότητος, νὰ ὑποτάσσωσι τοὺς νόμους, τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας, τὴν ζωὴν των, τὰ πάντα ἐν ἐνί, εἰς ἰδέαν τινα ἐνότητος, τάξεως καὶ ἡθικότητος; Ὅποια ἀντίφασις ἀκατανόητος! — Τὸ ἔργον τῆς Προνοίας εἶναι τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο καὶ ἀσυνάρτητον ἀποτέλεσμα, τὸ δὲ ἔργον τοῦ ἀνθρώπου — εἶναι τὰ αἰσθήματα καὶ αἱ ἰδέαι, ἅτινα μόνα δύνανται νὰ περιποιηθῶσιν, εἰς μὲν τὴν ἀνθρωπότητι ἡθικότητα καὶ μέλλον, εἰς δὲ τὸν κόσμον ἔννοιαν καὶ σκοπὸν! Ὑπερφυλὴς καταβάσις τῆς τοῦ ἀνθρώπου εἰμαρμένης, καὶ μεγάλη ἀνύψωσις τῆς τοῦ ἀνθρώπου διανοίας!

Ὁ κόσμος δὲν ἀμοιρεῖ οὐδὲ ἔννοιας, οὐδὲ αἰτίου. Ἡ διανοητικὴ τελειοποίησις — ἰδοὺ ὁ σκοπὸς παντός πράγματος, ἐν τε τῷ οὐσιῳ καὶ ἐν τῷ ἡθικῷ κόσμῳ.

Οὕτω δὲ πῶς τὰ πάντα ἐξηγοῦνται. Ὑπάρχει κοινὴ τῆς ἡθικότης εἰς τὸν ἄνθρωπον, εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ἡτὰ του, εἰς τὸν βίον του, εἰς τὰ τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν καὶ τὰς μεταβολὰς των, εἰς τὸν κόσμον σύμπαντα, ὅστις ἀναφαίνεται ὡς ἡ ἀτελεύτητος σφαῖρα, ἐν ᾗ ἀσκεῖται ἡ διάνοια μετὰ μεγαλείου καὶ διαρκείας ἐπίσης ἀτελευτήτου.

Τὰ πάντα ματαιότης, λέγει ὁ Ἐκκλησιαστής, τὰ πάντα ματαιότης, εἶναι καὶ ἡ τελευταία ἀπόφανσις τῆς αἰσθητικῆς φιλοσοφίας. Καθ' ἡμᾶς μόνον ἡ κακία εἶναι ματαιότης. Ἀπὸ τοῦ ἀπλουστεροῦ τῆς βιομηχανίας ἔργου, ἀπὸ τῆς ἐλαχίστης τῆς διανοίας προσπάθειας, συντελοῦσης εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ γένους ἢ τοῦ αἵματος, μέχρι τῆς ὑψηλοτέρας ἐπινοήσεως, μέχρι τῆς ἡρωικωτέρας ἀρσιώσεως, οὐδὲν ὑπάρχει μάταιον, τὸ πᾶν εἶναι ὑπαρκτὸν, τὸ πᾶν ἔχει τὴν ἀξίαν του, καὶ σπεύδει νὰ καταταχθῇ εἰς τὴν ἀτελεύτητον ἄλυσιν τῶν ὄντων, τῶν χρόνων καὶ τῶν κόσμων.

Ποῦ κεῖται λοιπὸν ἡ ἀλήθεια; ἄρα εἰς τὴν ἰδέαν ἐκείνην, ὅτι οὐδὲν ἐξηγοῦσι, καὶ εἰτινες συμπεραίνουσιν ὅτι ἡ κτίσις εἶναι ἀλογία τις; ἢ εἰς τὴν πεποιοῦσιν ἐκείνην, ὅτι οὐδὲν ἀναγνώσκουσιν ἐν ἑαυτοῖς, καὶ εἰς τὰ φαινόμενα τῆς φύσεως τὴν θεαίαν ἀποδειξίν ἀνωτέρου τινος Νοῦς, βλέπουσι τὰ καθέκαστα, ὡς ἔχοντα τέλος τι, καὶ πιστεύουσιν ὅτι τὸ βλόν ἀνταποκρίνεται ἐπίσης πρὸς ἐν τέλος, τὴν τελειοποίησιν τῆς διανοίας. Ἡ σπορά τῆς τοῦ ἀνθρώπου τελειοποιήσεως κεῖται εἰς τὸ ἡθικὸν αὐτοῦ αἶσθημα. Ἡ εὐτυχία εἶναι τὸ σταθερὸν τέλος τῶν πράξεων καὶ τῶν λογισμῶν αὐτοῦ. Συγκινεῖται εἰς τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, αἰσθάνεται ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐνίοτε μετὰ μειζονος ἐντάσεως ἢ ἐν τῷ ἰδίῳ ἑαυτῷ. Εὐτυχεῖ ἡ δυσχεεῖ, εὐτυχούτων ἡ δυσχούτων ἄλλων. Ἡ μήτηρ ἡ ῥιπομένη εἰς τὰ κύματα ἢ εἰς τὰς φλόγας ἵνα διασώσῃ τὸ τέκνον τῆς, ἐκλέγει τὸ κατ' αὐτὴν ἐλάχιστον κακόν. Ὅποιοι ἄνθρωποι, καὶ τοὶ βέβαιοι ὄντες ὅτι θέλουσι λησμονηθῇ ὁλοτελῶς, δὲν ἠθελον διστάσει, καὶ ἐὰν ἐμελλον νὰ πάθωσι τὰ πάνθ' ἐκεῖνα, νὰ προφυλάξωσι τὴν Πατρίδα των ἀπὸ δυστυχῆματι, ἔστω καὶ μεμακροσμένον. Ὅχι μόνον τοῦ πάθους ἡ ἐξέψις, ἀλλὰ τὰ διακαέστερα ἡμῶν αἰσθήματα, ἡ ἐπιθυμία τῆς ὑπολήψεως, ὁ φόβος τῆς περιφρονήσεως, ἡ ἀνάγκη τῆς κοινωνίας, αὕτη ἡ ἀλαζονεία καὶ ματαιότης, θλα ταῦτα τὰ ἰσχυρὰ αἰσθήματα, μᾶς δεικνύουσιν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς παρεκτροπὰς των, ὅτι αἱ ἐντυπώσεις τοῦ πλησίον μας ἔχουσι περισσώτεραν ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν, παρὰ τὰ ἀτομικὰς ἡμῶν ἐντυπώσεις.

Οἱ μὲν βλέπουσι εἰς τὸν ἄνθρωπον μόνον τὸν ἐγωϊσμὸν, οἱ δὲ βλέπουσιν ἀντίφασιν εἰς τὸν ἐγωϊσμὸν τοῦτον — τὴν ιδιότητα τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τὴν ἰσχύον τῆς αὐταπαρνήσεως. Ἀμφότεραι αἱ θέσεις αὗται εἶναι ἀληθεῖς μὲν, ἀλλὰ καὶ ἀτελεῖς. Ὁ ἄνθρωπος, ἱκανοποιῶν τὰς ἀνάγκας τοῦ συμπαθοῦς οργανισμοῦ του, ὅστις συνδέει αὐτὸν στενῶς πρὸς τὰς ἐντυπώσεις τοῦ πλησίον του, πράττει συγχρόνως ἔργον ἐγωϊσμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως, ἐγωϊσμὸν μὲν, διότι εἰς πάντα διώκει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐτυχίαν, αὐταπαρνήσεως, διὸ αὐτὸς ἀντλεῖ τὴν εὐτυχίαν ἢ τὴν κακοδαίμονίαν εἰς παθήσεις ὅχι ὑλικὰς. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ζῇ μόνον ἐν ἑαυτῷ ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, ἐν τοῖς ὁμοίοις του, ἐν ὁ-

λοκληρήσῃ τῇ ἀνθρωπότητι. Ζῇ εἰς ὄντα ἄλλης τάξεως, καὶ αἱ σκηναὶ τῆς φύσεως, αἱ ἀποκαλύψεις τῆς ἐπιστήμης, αἱ ἰδέαι, αἰτίνας ἀνυψοῦσι πρὸς τὴν ὑπερτάτην Νόησιν εἶναι αὐτῷ πηγὴ ἀνεξάντητος τῶν βαθυτέρων συγκινήσεων.

Πόσον ἄρατος εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν συναισθάνεται βαθέως τὰς ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν ἀντικειμένων ἐντυπώσεις· τὸ φύλλον, ὅπερ σείει καὶ ἀναρπάζει τῶν ἀνέμων ἡ πνοή, τὸ κύμα ὅπερ κυλίσταται, ἀναβράζει καὶ διαρρέει, τὸ νέφος ὅπερ φεύγει ἐπὶ τῶν οὐρανῶν, τὸ πτηνόν, ὅπερ φέρεται εἰς τὰ ὕψη τοῦ αἰθέρος, ὁ ὠκεανὸς ἐκεῖνος τοῦ φωτός, θῆεν ἀναθρώσκουσι, ὡς ἐλὼν πυρὸς, ἡ φύσις, τὰ πλάσματά της καὶ οἱ ὕψιστοι τοῦ ἡ

Τὸ ὑπὸ τῆς θέας πάντων τούτων ἐμπνεόμενον δὲν εἶναι ἰδέα τις ἢ σκέψις, ἀλλ' ἄρρητόν τι αἰσθημα κοινὸν εἰς πάντα τὰ αἰσθανόμενα ὄντα, διότι καὶ τὸ πτηνὸν ἀπὸ τοῦ βράχου τοῦ ἢ τοῦ δένδρου του, καὶ ὁ ἄγριος θῆρ ἀπὸ τοῦ φωλεοῦ του εὐρίσκει ἕλαστον ἰδιαν τίνα ἐν τῇ φύτει τρυφήν. Ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου ἀτόμου, μέχρι τοῦ ἀνδρὸς τοῦ μεγαλοφυοῦς ἡ φύσις εἶναι πηγὴ κοινὴ εὐχαριστήσεων, ξένων τῶν ὕλικῶν αἰσθήσεων, καὶ ἀποδεικνύει ὅτι εἰς πᾶν τὸ ἐμψυχον ἐνυπάρχει τὸ σπέρμα βίου ὅλως διανοητικοῦ.

Ἡ πρὸς τὰ φίλτατα τοῦ ἀνθρώπου συμπάθεια εἶναι ἡ πηγὴ πάσης προόδου εἰς τὴν τελειοποίησιν. Ὁ ἄνθρωπος, ὁ προικισμένος ὑπὸ ὕψηλῶν καὶ γενναίων αἰσθημάτων, καὶ ὑπὸ ἰδεῶν ἡθικότητος κυριευόμενος, ὁ αἰσθανόμενος ἰσχυρῶς ἐν τοῖς ἄλλοις καὶ ζητῶν τὴν εὐτυχίαν του εἰς τὴν τῶν ἄλλων εὐπραγίαν, θέλει εἶρεαι αὐτὴν εἰς τὸ ὕψος τοῦ νοῦς καὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, εἰς τὴν συναισθησιν τῆς ἰσχύος του. Ἀπηλλαγμένος τῶν παθῶν, ὅσα τεινοῦσιν εἰς μόνας τὰς ὕλικὰς καὶ ἀποκαλειστικὰς συνεπειάς, φέρει ἐν αὐτῷ τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ μέλλοντος αὐτοῦ πεπωμένου, καὶ πάντα ὅρον ὑπάρξεως στενωτέρας μετὰ τῆς φύσεως καὶ τῆς ὑπερτάτης ἐκεῖνης διανοίας.

Ὁ τοιοῦτος δὲν ἔχει ὑπ' ὅψιν τὴν κρίσιν καὶ ἀνταπόδοσιν, τὴν χάριν καὶ τὴν τιμωρίαν· αἱ ποῖναι καὶ αἱ ἀμοιβαὶ εἶναι ἀνθρώπων θεσμοθετήματα. Αἱ αὐταὶ ἰδιότητες, ὁ αὐτὸς τοῦ αἰθίνασθαι τρόπος, ὁ συνιστῶν τὸν ἀγαθὸν ἄνθρωπον, εἶναι ἐνταυτῷ καὶ ἡ πηγὴ τῆς εὐτυχίας ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τῆς νηπτικῆς ὑπάρξεως πέραν τῶν ὁρίων τῆς παρουσῆς ζωῆς. Δι' ὅτι ἀνθρωπὸς τις εἶναι ἀγαθός, δι' αὐτὸ τοῦτο ἔσσεται καὶ εὐτυχής. Τὸ ἐν εἶναι συνέπεια τοῦ ἄλλου, ὅπως ἡ ἀναδλάστησις εἶναι ἡ συνέπεια τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸν κόκκον σπέρμας· ἄλλως, πᾶν ὅτι βλέπομεν θαυμαστὸν, σοφὸν δὲν ἤθελεν εἶναι εἰμὴ ἀλογία τις.

Δυστυχία, δὲν ἀρνούμεθα τὰς πληγὰς σου. Πᾶσα λύπη σφοδρὰ, πᾶσα δαινὴ ἀποτυχία καὶ δυσἀρέσκεια καταθροῦσιν τὴν καρδίαν ἡμῶν, ὅσον στοῖχοι καὶ ἀνείμεθα. Ἀλλ' ἐὰν, ἀνορθούμενοι ὑπὸ τὸν κεραυνόν, παλαίωμεν ἀνδρικῶς κατὰ τῆς εἰμαρμένης, δυνάμεις ἄγνωστοι γεννῶνται ἐκ τῆς μεγαλειότητος τῆς ἀποφάσεώς μας. Ἡ ψυχὴ τοῦ δικαίου ἀγνίζεται εἰς τὰς δυστυχίας. Ὅταν τετραυματισμένη, διεσπαραγμένη εἰς ὅλα τὰ συνδέοντα αὐτὴν μετὰ τῆς γῆς φίλτρα, διατρεφῆται πληρὴς ζωῆς καὶ ἐνεργείας, τότε ἐκδηλοῦνται αὐτῇ, ἐν ὅλῃ τῇ λαμπρότητι τῶν, τὸ ἐξῆχον τῆς φύσεώς της καὶ ὁ δι' ἄλλην ζωὴν προσρισμός της.

Ἡδυπάθεια, ἡθικὴ εὐχαρίστησις! δὲν παραγνωρίζομεν οὔτε τὰ θέλητρά σου, οὔτε τὴν ἰσχύν σου· παρακολουθεῖς τὸν δίκαιον πανταχοῦ, εἰς πάσας αὐτοῦ τὰς περιπετείας· εἰς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου του, ἐπὶ τῆς λαιμητόμου, ἐπὶ τοῦ χώματος, ὅπερ βρέχει διὰ τοῦ αἱματός του, ἐπὶ τοῦ εὐθραύστου πλοίου του, ἐφ' οὗ κινδυνεύει νὰ καταποντισθῇ, ἀποδιώκει μακρὰν αὐτοῦ τὰ φάσματα τοῦ τρόμου, τὸν περιστοιχίζεις διὰ τῶν ἀγαθῶν πράξεών του, ὡς δι' εἰκόνων γελοεσσῶν καὶ ἀνθοστολιστῶν, αἰτίνας τὴν τελευταίαν πνοὴν αὐτοῦ κοσμοῦσι. Πλούτη, δόξα, ἀρετὴ! ὅχι δὲν εἰσθε χεῖμερικά ἀγαθὰ, ἀνταποκρίνεσθε εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς φύσεώς μας, ἀναπτέροῦτε τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀλλ' ἅμα γίνεσθε ὧνια κακίας καὶ ἐγκλημάτων, αἱ ἡδοναὶ σας ἐκλείπουσιν, ἡ γλυκύτης ὑμῶν μεταβάλλεται εἰς πικρίαν.

Ὑπάρχει βᾶσανός τις τρομερότερα τῶν νοσημάτων, βαρυτέρα τῆς εἰρκτῆς, σκληροτέρα ὧλων τῶν ὑπὸ τῆς ὠλόγητος ἐπινοηθεῖσιν τιμωρίων, πλέον ὀδυνηρὰ καὶ αὐτῆς τῆς ἀπώλειας ἀγαθοῦ καὶ προσφιλοῦς τέκνου, καὶ ἡ βᾶσανος αὕτη εἶναι βρεῖτε πίεσις τῆς καρδίας, συναισθανομένη· τὰ ἡθικὰ αὐτῆς μειονεκτήματα. Εἶναι ἡ πρὸς αὐτὸν καταφρόνησις, εἰς τὴν ὑποκρίεται ἀφεύκτως ὁ μοχθηρὸς ἢ ὁ περιφίλατος, ὅστις θυσιάζει τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τῶν ἀνθρώπων, ἵνα καταβυθισθῇ εἰς παχυλάς ἀπολαύσεις, κορεσθῇ ἐκ τῶν παθῶν του καὶ τῆς κακοδοξίας τῶν ὁμοίων του.

Δὲν ὑπάρχει ἀντίθεσις μεταξὺ τοῦ τιμίου καὶ τοῦ ὀφελίμου· πᾶν ὅ,τι τίμιον εἶναι καὶ ὀφελίμον· οὐδὲν ὀφελίμον ὃ μὴ καὶ τίμιον· ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ, τὸ μὲν καλὸν ποιητέον, τὸ δὲ κακὸν φευκτέον. Ἰδοὺ τὸ ἐπακρον τῆς εἰς τὸ εὐτυχεῖν δεξιότητος.

Ἐνέργειαν λοιπόν. Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη ἵνα ῥεμβάζῃ. Μακρὰν ἡμῶν ἡ ἀναλγησία τοῦ ἀπειρηκότος ἀνθρώπου. Διότι ὁ κόσμος δὲν συνηρμολογήθη κατὰ τὰς φιλοδόξους πλάνας τῆς νεότητός του, δὲν βλέπει διὰ τοῦτο πλέον εἰς αὐτὸν οὐδὲν ἄξιον τῆς προσοχῆς του καὶ ἀποκοιμίζεται πλησίον προόδου τινος, ἣν χρεωστὴ νὰ κατακτήσῃ, δυστυχίας τινος, ἣν χρεωστὴ νὰ παρηγορήσῃ.

Μεταξὺ τῶν βαλάνων τῆς δρυὸς, δι' ὧν καλύπτεται τῶν δασῶν τὸ ἔδαφος, πάντα μὲν σχεδὸν φέρουσιν ἐν ἐσωτοῖς τὸν βλαστὸν μεγάλου καὶ ὕψικου δένδρου, ἀλλὰ τίνα ἢ διαφθεῖρονται ἢ βλαστανοῦσι νανοφυῇ καὶ ἄτροφα. Πλὴν τοιοῦτον δὲν εἶναι τὸ πεπωμένον τοῦ ἀνθρώπου· ὡς κρατὺν τὴν καρδίαν του, ἐνώπιόν του ἀνοίγεται ὀρίζων, ἐνθα θέλει ἀπολαύσει ἀφρόνως πάντων τῶν ὄρων τῆς ζωῆς καὶ τοῦ μεγαλείου.

Ἀνώτεροι τῶν ἀπειλῶν καὶ τῶν κινδύνων, ἀδελφοὶ ἔχοντες πρὸς τὴν ἐξόντωσιν καὶ τὰ χεῖμερικά τέρατα τῆς δεισιδαιμονίας, πλήρεις ἐμπιστοσύνης εἰς τὴν ἡθικὴν τάξιν τοῦ παντός, ὦμεν ἀκλόνητοι εἰς τὰς πρὸς τὴν τελειοποίησιν προσπάθειάς μας, τὸ ἀληθὲς τέλος τοῦ ἀνθρώπου τοῦ διανοητικοῦ καὶ κοινωνικοῦ βίου του, ἐκάστης στιγμῆς αὐτοῦ καὶ τῆς αἰωνιότητός του, καὶ τέλος μοναδικὸν συνόλου τῆς φύσεως.

Κ. Π.